

Την έλεγαν Αδελίτα. Ήταν μια γυναίκα τόσο κοντή που, ακόμα και στις σπάνιες περιπτώσεις που φορούσε τακούνια, πάνω στα οποία τραμπαλιζόταν άβολα αλλά με αυτοπεποίθηση, δεν κατάφερε να ξεπεράσει το ένα πενήντα. Πάντως το πιο αξιοσημείωτο πράγμα πάνω της ήταν, χωρίς αμφιβολία, η διάπλαση του μικροκαμωμένου κορμιού της. Μικροκαμωμένο ναι, καχεκτικό όμως όχι. Ήταν ένα κορμί εύρωστο, δυνατό, με πλάτες φαρδιές, λαιμό κοντό και συμπαγή, αλλά λεκάνη στενή σε σχέση με τους επιβλητικούς ώμους και τη ρώμη των σφριγηλών μηρών. Τα χέρια, κοντά και торνευτά, ξεπετάγονταν από έναν θώρακα υπερβολικά πλατύ, με δυο στήθη σχεδόν ανύπαρκτα που χάνονταν μέσα του, συμπληρώνοντας έτσι μια εικόνα ιθαγενούς υπό εξαφάνιση που είχε δραπετεύσει, για ανεξήγητους λόγους, από μια χώρα μακρινή και πρωτόγονη. Δεν ήταν νάνος και το χαμηλό της ανάστημα θα περνούσε απαρατήρητο αν το στιβαρό της κορμί δεν ήταν τόσο γεροδεμένο, αν αυτή η σύμπτωση μήκους και φάρδους δεν την έκανε ένα πλάσμα τόσο ξεχωριστό.

Εκείνη, ωστόσο, πίστευε πως ήταν απλά κοντή· αστειευόταν μάλιστα για το ύψος της με νάζι, θέλοντας να δείξει πως αν από αυτή την άποψη η φύση τής είχε φερθεί σκληρά, σε αντάλλαγμα την είχε προικίσει με μια έμφυτη χάρη που μετέτρεπε τα ελαττώματά της σε θέλητρα διαφορετικά από αυτά που κοσμούσαν τις άλλες γυναίκες. Όταν, για παράδειγμα, θέλησε να πάρει δίπλωμα οδήγησης και, λόγω του ύψους της, την ανάγκασαν να βγάλει ειδική άδεια, σαν αυτές που βγάζουν τα άτομα με ειδικές ανάγκες, καταλόγισε την αποτυχία της στους εξεταστές που την παραγκώνισαν σε μια

κατηγορία που στην πραγματικότητα δεν της αναλογούσε. Μπορεί και να είχε δίκιο γιατί, παρ' όλες τις έξι ανεπιτυχείς της προσπάθειες, παρόλο που ούτε τη θεωρία δεν κατάφερε να περάσει, αυτό που της έλειπε δεν ήταν το μυαλό ούτε η έφεση στη μελέτη. Και μολονότι δεν της άρεσε να μιλάει γι' αυτό, δεν το έβαλε κάτω και, ελλείψει διπλώματος, κυκλοφορούσε από το κτήμα ως το χωριό μ' ένα μοτοποδήλατο, με το τιμόνι να της φτάνει μέχρι το πηγούνι και με το βαρύ της σώμα να βυθίζεται μες στο κάθισμα, ενώ το φαρδύ πρόσωπο και το πατικωμένο πάνω στον χοντρό λαιμό κεφάλι χόρευαν μέσα σ' ένα κράνος που έμοιαζε να στηρίζεται στη σέλα.

Την είχα προσλάβει ως επιστάτρια για να αντικαταστήσω μια άλλη που είχε παραιτηθεί επειδή είχε αρχίσει να δουλεύει σ' ένα ξενοδοχείο, κι έμενε με τον άντρα και τους γιους της στο σπιτάκι των επιστατών πλάι στο δικό μας. Ήταν η τελευταία μιας ατελείωτης σειράς από υπηρέτριες, οικιακές βοηθούς και νοσοκόμες οι οποίες, αν και τα πήγαιναν καλά στην αρχή, στο τέλος έφευγαν, μην μπορώντας ν' αντέξουν άλλο την απομόνωση και τον στρυφνό χαρακτήρα του πατέρα μου, και αργότερα την αρρώστια του, ή απολύονταν επειδή παραμελούσαν τα καθήκοντά τους.

Τη μέρα που της πρωτομίλησα σ' ένα μπαρ του χωριού, μόλις δύο χιλιόμετρα απ' το κτήμα, μας σύστησε η Αντόνια η κρεοπώλισσα την προσέλαβα μετά από μια σύντομη κουβέντα, αν και, δεν ξέρω γιατί, είχε κάτι πάνω της που μ' ενοχλούσε, όχι τόσο το παρουσιαστικό της όσο αυτή η εμμονή της να μην σε κοιτάζει στα μάτια όσο μιλούσε. Με τον καιρό άρχισα να υποψιάζομαι πως το ότι με κοιτάζε καταπρόσωπο όλο και περισσότερο δεν οφειλόταν, όπως είχα υποθέσει στην αρχή, στην οικειότητα και στη σχέση εμπιστοσύνης που είχε αρχίσει να αναπτύσσεται μεταξύ μας: ήταν επειδή έλεγε ψέματα. Το βλέμμα της το απέστρεφε μόνο όταν η αλήθεια των λόγων της την έκανε να ντρέπεται για τον εαυτό της. Κατέληξα στο συμπέρασμα πως η Αδελίτα έλεγε ψέματα συστηματικά, για να μεγαλοποιεί τις χάρες της ή για να δίνει χρώμα στις ιστορίες που διη-

γίοταν, αλλά και για να δικαιολογείται για καθυστερήσεις, απουσίες, απώλειες μικροποσών και εξαφανίσεις αντικειμένων. Ίσως γι' αυτό, επειδή έλεγε ψέματα με τέτοιο πάθος, δεν κατάλαβα, παρά πολύ αργότερα, πως όσο περισσότερο κοιτούσε στα μάτια, τόσο μεγαλύτερη η απάτη. Δεν ξέρω γιατί τόσο καιρό αρνιόμουν να το παραδεχτώ, μολονότι οι ενδείξεις ήταν τρανταχτές και πολυάριθμες, κι όταν τελικά το πήρα απόφαση, νόμιζα πως έλεγε ψέματα απλά και μόνο γιατί της άρεσε να σκαρφίζεται διάφορα. Αν την είχα προσέξει καλύτερα, αυτήν και τα βάσανά της, ίσως το συνειδητοποιούσα νωρίτερα. Παρόλο όμως που το έβλεπα και το ζούσα απ' την αρχή, δεν κατάλαβα γιατί επέμενε να λέει ψέματα, παρά πολύ αργότερα, σχεδόν στο τέλος της ιστορίας. Κι όταν τελικά αποφάσισα να αναγνωρίσω πως το ψέμα –όπως και τα άλλα μυστήρια που ανακάλυψα τελικά για κείνη– οφείλονταν απλά στην παράφορη και μοιραία επιθυμία της να αισθάνεται καλύτερη, ομορφότερη, πιο πλούσια και πιο έξυπνη, να βγει επιτέλους απ' το πηγάδι του ανικανοποίητου όπου το πεπρωμένο την είχε πετάξει και η ζωή την είχε κρατήσει, ήταν πια αργά, ακόμη και για μένα.

Στην πρώτη μας συνομιλία στο μπαρ «Ο Πολικός Αστέρας» είδα μόνο ό,τι ήθελα να δω. Οι συστάσεις της χασάπισσας ήταν αόριστες αλλά μου αρκούσαν: «Είναι πολύ καλή γυναίκα, ψωνίζει χρόνια στο μαγαζί μας, την ξέρω καλά, κι αυτή και την οικογένειά της». Και μολονότι είχα μιλήσει και μ' άλλες υποψήφιες που θα μπορούσαν να μου κάνουν, αυτή είχε στα υπέρ της πως είχε ήδη φροντίσει αρρώστους στο παρελθόν και πως μπορούσε να αρχίσει αμέσως. «Αύριο κιόλας», είπε, «εάν την κυρία τη βολεύει».

Την κυρία τη βολεύει όσο δεν φαντάζεσαι, σκέφτηκα, γιατί έπρεπε να φύγω το πολύ σε μια βδομάδα κι έβλεπα πως η γυναίκα αυτή που, καθώς έλεγε, ήξερε πώς λειτουργεί και τι δουλειά χρειάζεται ένα σπίτι, θα μπορούσε γρήγορα να μάθει να φέρνει βόλτα το δικό μου κι επίσης να φροντίζει τον κατάκοιτο πατέρα μου, και τέλος να εξοικειωθεί με τον Χαλίμπ, τον κηπουρό, που ερχόταν για λίγες ώρες μια

δυο φορές την εβδομάδα. Έτσι θα μπορούσα κι εγώ να επιστρέψω στη Μαδρίτη, όπου ζούσα κι εργαζόμουν, με το κεφάλι μου ήσυχο.

— Θα μείνετε πολύ ευχαριστημένη, θα το δείτε. Εάν βλέπατε πόσο ευχαριστημένοι είχαν μείνει μαζί μου οι Άλβαρεθ, αυτοί που έχουν την αλυσίδα με τα παγωτατζήδικα στη Βαρκελώνη, τους ξέρετε; Έφευγαν και με άφηναν μόνη μου ακόμα και με τα παιδιά. Είχα την ευθύνη ολόκληρου του σπιτιού. Έμεινα μαζί τους πέντε χρόνια. Ακόμη και σήμερα, μόλις με δουν, μ' αγκαλιάζουν και κλαίει.

— Οι Άλβαρεθ της φίρμας Άλβαρεθ και Μπονματί; ρώτησα εγώ, ενθουσιασμένη για τις νέες συστάσεις.

— Ναι, αυτοί, τους ξέρετε; και το βλέμμα της καθλώθηκε για λίγο στο δικό μου.

— Ναι, ξέρω ποιοι είναι.

— Αν θέλετε, ρωτήστε τους. Θα δείτε. Τι κρίμα που ο κύριος πέθανε και η κυρία αναγκάστηκε να πουλήσει την επιχείρηση και να πάει να ζήσει με τη μητέρα της στη Γαλλία.

— Δεν το ΄ξερα, είπα εγώ, που ναι μεν είχα καιρό να δω τους Άλβαρεθ που είχαν την επιχείρηση Άλβαρεθ και Μπονματί, τους ΄ξερα όμως αρκετά ώστε θα μπορούσα να έχω πληροφορηθεί για το κακό που τους είχε βρει. Είχε περάσει όμως τόσος καιρός που είχα φύγει απ' τη Βαρκελώνη, τόσος καιρός που είχα χαθεί με φίλους και γνωστούς, ώστε απέδωσα την άγνοιά μου στη μακρόχρονη απουσία, προσπέρασα το γεγονός και ρώτησα:

— Μπορείτε ν' αρχίσετε αύριο;

— Ναι, απάντησε εκείνη χωρίς να σηκώσει το βλέμμα. Σας είπα, μπορώ ν' αρχίσω όποτε θέλετε.

— Και το σπίτι σας; Αλήθεια, πού μένετε τώρα; θέλησα να μάθω.

— Μένουμε γύρω στα τρία χιλιόμετρα από δω, κοντά στην εθνική που πάει για τη Χερόνα, σ' έναν οικισμό πλάι στο δρόμο του Φάρου, όμως δεν υπάρχει πρόβλημα, γιατί κλείνουμε το σπίτι και τα πεθερικά μου...

Δεν θέλησα να μάθω περισσότερα. Συμφωνήσαμε για τις συν-

θήκες εργασίας, τα καθήκοντα, το μισθό, και ότι μπορούσε να μένει με την οικογένειά της στο σπίτι των επιστατών πλάι στο δικό μας· ξεκαθάρισα όμως απ' την αρχή πως προσελάμβανα μόνο εκείνη, όχι και τον άντρα της.

— Εννοείται, είτε. Εξάλλου ο άντρας μου έχει σταθερή δουλειά... Και στύλωσε ξανά τα μάτια της στα δικά μου σχεδόν με αναίδεια.

— Τα λέμε αύριο λοιπόν.

— Ναι, αύριο. Γεια σας.

Από το παράθυρο του γραφείου, κοίταζα μελαγχολικά τη νύχτα να πέφτει. Ο ήλιος είχε κρυφτεί πίσω απ' τα βουνά, όμως ένα απαλό φως που αρνιόταν να σβήσει έκανε πιο αχνό το περίγραμμα των βουνών και των δέντρων στην απέναντι πλευρά της κοιλάδας, που σκοτεινίαζε αργά σε μπλε και μενεξεδί τόνους. Ο διάφανος αέρας μου έφερε το τραγούδι ενός ξεχασμένου σπουργίτη· ξεχώριζε πάνω απ' το θόρυβο ενός μοτοποδήλατου, που ανέβαινε το δρόμο τρεκλίζοντας, μετρώντας σπιθαμή τη σπιθαμή την ανηφόρα κάτω απ' τα πατικωμένα από την υγρασία φύλλα. Ναι, κοίταζα το τοπίο μ' αυτή τη μελαγχολία που γλυκαίνει το πνεύμα και καλύπτει κάθε ανησυχία που το κυκλώνει.

Ήταν η Αδελίτα· ανέβαινε με το μοτοποδήλατό της το χωματόδρομο που ελίσσεται σαν φίδι στην πλαγιά, αφήνοντας πίσω της έναν απόηχο χρυσόμυγας. Το κράνος δέσποζε στη μορφή που βούλιαζε πάνω στο κάθισμα, και τα κοντά και στιβαρά ποδάρια, μαζεμένα στο στήθος, έκαναν το σύνολο να μοιάζει με άμορφο όγκο. Η μικρή σχάρα, πίσω της, γεμάτη πακέτα και μ' ένα σωρό πλαστικές τσάντες να κρέμονται γύρω της, έμοιαζε με καβούκι που της προστάτευε την πλάτη. Μόλις έφτασε στην είσοδο, σταμάτησε το μηχανάκι, πήδησε στο πλάι και το στήριξε. Άνοιξε την αυλόπορτα βάζοντας το χέρι μέσα απ' τα κάγκελα. Έπειτα σκαρφάλωσε πάλι στο μηχανάκι, έδωσε μια στο πετάλι και, αφού πέρασε την πόρτα, σταμάτησε πάλι και πήγε να την κλείσει όπως συνηθίζεται.